



NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN  
NOVEMBER 2023

**EKONOMIE**  
**NASIENRIGLYNE**

Tyd: 3 uur

300 punte

---

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulp-eksaminators van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

---

**AFDELING A****VRAAG 1**

1.1	A
1.2	C
1.3	C
1.4	D
1.5	D
1.6	C
1.7	A
1.8	C
1.9	B
1.10	B
1.11	A
1.12	B
1.13	A
1.14	D
1.15	D
1.16	C
1.17	B
1.18	A
1.19	A
1.20	D

**AFDELING B****VRAAG 2    MAKRO-EKONOMIE**

2.1    2.1.1 (a)    Is 'n sistematiese rekord/verklaring van alle ekonomiese transaksies tussen inwoners van 'n land met mense en instellings in die res van die wêreld. Of 'n stel rekeninge wat 'n sistematiese rekord gee van die vloei van geld tussen 'n land en die res van die wêreld.

(b)    Teken (invoer en uitvoer) transaksies aan vir die handel in goedere, inkomste/diensbetalings, inkomste/diensontvangste en lopende oordragte.

2.1.2    **Bereken** die handelsbalans:

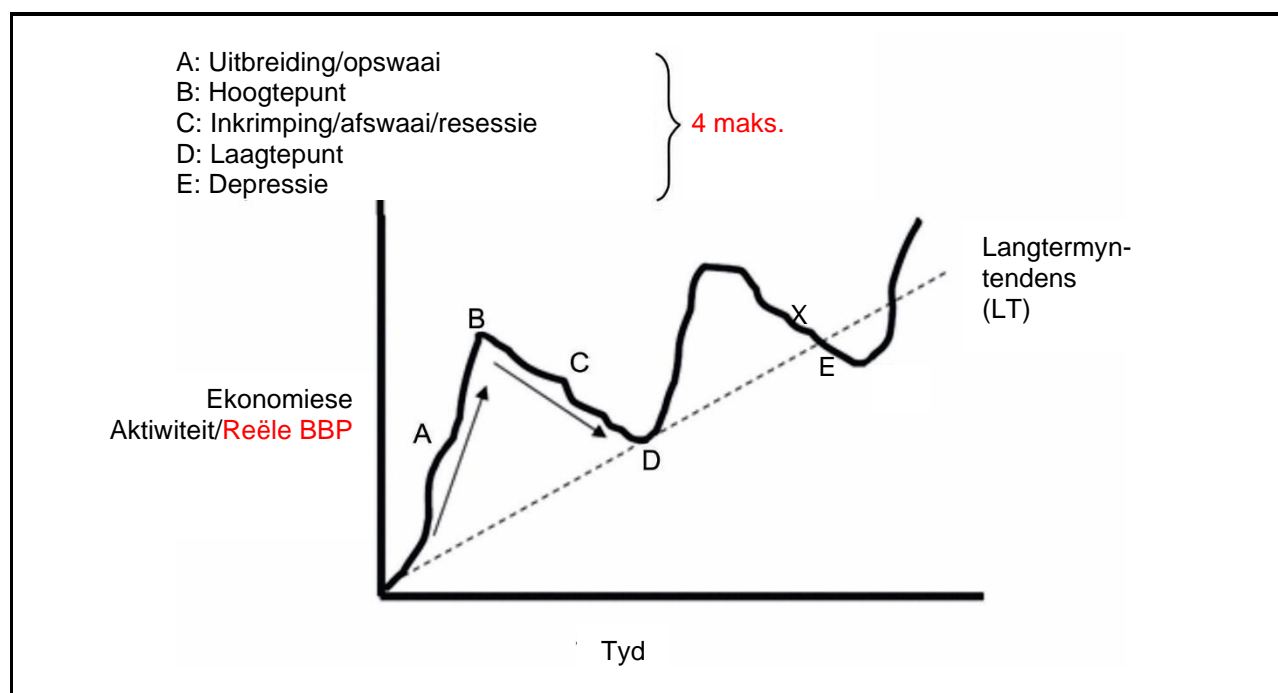
Handelsware-uitvoere	1 796 750
+ Netto gouduitvoere	108 004
– Handelsware-invoere	<u>1 348 655</u>
	<b><u>R 556 099</u> miljard</b>

2.1.3    **Bereken** die saldo op die lopende rekening:

Handelsbalans	556 099
+ Diensontvangste	134 926
+ Primêre inkomste-ontvangste	167 431
– Diensbetalings	200 966
– Primêre inkomstebetalings	286 029
+ Netto lopende oordragte	<u>92 360</u>
	<b><u>R 463 821</u> miljard</b>

Die lopende rekening is in 'n **surplus**.

## 2.1 2.2.1 Teken 'n volledig benoemde sakesiklus:



**2.2.2 Leidende aanwyser:** vertel ons waarheen die ekonomie gaan en bereik 'n hoogtepunt voor die hoogtepunt in die sakesiklus en bereik die laagtepunt voordat die sakesiklus sy laagtepunt bereik **OF** leidende ekonomiese aanwysers is aanwysers wat verander voordat die ekonomie verander. 'n Leidende aanwyser is 'n faktor wat verander voordat die ekonomie begin om 'n spesifieke patroon of tendens te volg **OF** voorspel toekomstige ekonomiese aktiwiteit.

**Sloerende aanwyser:** vertel ons waar die ekonomie was en dit bereik die hoogtepunt nadat die sakesiklus die hoogtepunt bereik **OF** ekonomiese volgaanwysers verander nie van rigting nie tot ná 'n paar kwartale nadat die ekonomie van rigting verander en 'n patroon bevestig het.

**2.2.3 Eksogene (eksterne) redes:** ekonomiese skommeling na faktore/redes wat buite die markstelsel ontstaan.  
 Byvoorbeeld: Natuurrampe, tegnologiese ontwikkelings, finansiële krisis, terreuraanvalle, politieke ontwikkelings, skerp styging van oliepryse, veranderende ekonomiese toestande in 'n groot handelsvennoot.

**Endogene (interne) redes:** ekonomiese skommeling na faktore/redes wat binne die markstelsel ontstaan.  
 Byvoorbeeld: Monetêre oorsake, veranderings in die patrone van die verbruiker, veranderings in die vlak van beleggingsbesteding, sielkundige redes, d.i. optimistiese of pessimistiese beskouing van beleggers/entrepreneurs, ens.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte voorbeeld.)

2.3 2.3.1 Reële vloei  
Monetêre vloei / geldvloei

2.3.2 Huishoudings  
Firmas / besighede  
Die regering / staat / publieke sektor  
Oorsese sektor/Buitelandse sektor / res van die wêreld

2.4 2.4.1 (a) **Bruto Binnelandse Produk (BBP):** Totale waarde van alle finale goedere en dienste wat binne die grense van 'n land vir 'n spesifieke tydperk geproduseer is, gewoonlik vir een jaar.

(b) **Huidige pryse:** Ook **Nominale BBP** genoem, wat **die effek van inflasie insluit**, dus 'n onakkurater, opgeblase weerspieëling van pryse toe dus is dit moeilik om te weet of die waarde van produksie verhoog het as gevolg van meer produkte wat geproduseer is of eenvoudig omdat hul pryse gestyg het.

2.4.2 **Bereken BBP:**

**2021: formule/woorde kan gebruik word**

$$5\,450\,414 / 108,01 \times 100 = 5\,046\,212,39$$

**2022: formule/woorde kan gebruik word**

$$5\,751\,885 / 106,03 \times 100 = 5\,424\,771,29$$

2.4.3 **Bereken BBP-groeikoers:**

**2022:**

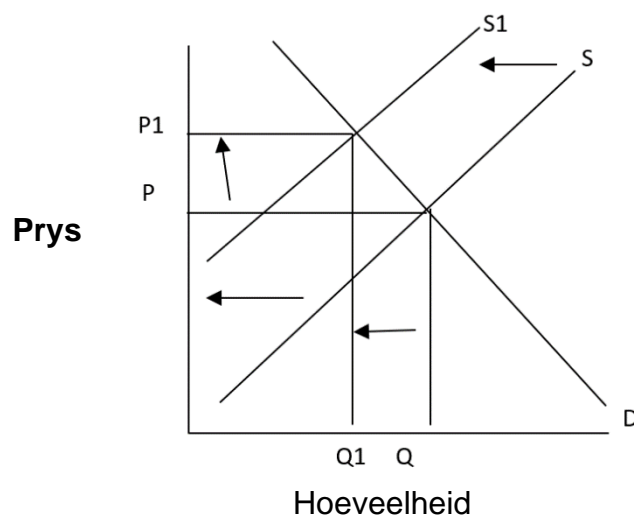
$$\frac{5\,424\,771 - 5\,046\,212}{5\,046\,212} \times \frac{100}{1}$$

$$= 7,5\%$$

2.4.4 "Land X" se ekonomiese groeikoers is baie hoog in vergelyking met die van Suid-Afrika. (Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)

**VRAAG 3 MIKRO-EKONOMIE****3.1 Voltooi Tabel 6:**

Kenmerke	Volmaakte mark	Monopolie
Aantal firmas	Baie/etlike	Een
Aard van die produk	Homogene/dieselfde	Uniek
Beskikbaarheid van markkennis vir die besigheid	Volmaakte kennis	Volmaakte kennis
Struikelblokke vir toetrede	Geen struikelblokke nie/vrye toegang	Geblokkeer/struikelblokke vir toegang
Prysnemer of pryssoeker?	Prysnemers	Pryssoeker

**3.2 3.2.1 Nersa: Nasionale Energiereguleerder van Suid-Afrika****3.2.2 Afname in aanbodgrafiek:**

Grafiek se puntetoekenning:

Prys en hoeveelheid benoem (×1)

Vraag en aanbod benoem (×1)

Afname in aanbod se pyltjie en S1 (×1)

Styging in prys se pyltjie (×1)

Afname in hoeveelheid se pyltjie (×1)

**3.2.3 Positief:** 'n Styging in elektrisiteitspryse sal tot 'n styging in inkomste vir Eskom, 'n semi-staatsinstelling, bydra, wat tot 'n styging in die regering se fiskus en staatsbesteding kan lei. Eskom kan infrastruktuur herstel, wat tot 'n styging in produktiwiteit en werkskepping kan lei en dan die lewenstandaard van werkers kan verhoog.

Verbeterde infrastruktuur kan beurtkrag verminder en kan ondernemings bevoordeel wat meer produkte kan produseer sonder verliese as gevolg van produksieonderbrekings.

**Negatief:** 'n Styging in elektrisiteitspryse kan 'n styging in pryse van goedere en dienste veroorsaak.

Kan lei tot 'n toename in inset/veranderlike koste vir die besighede, wat tot koste-inflasie kan lei.

Verbruikers van elektrisiteit sal meer moet betaal en sal dus minder besteebare inkomste hê om te spaar of te bestee.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

**Kandidate moet evalueer, kyk dus na beide positiewe en negatiewe.**

**3.3 3.3.1 Inkomste-elasticiteit van vraag** dui die sensitiwiteit/verhouding/responsief aan van die hoeveelheid wat van 'n produk gevra word vir 'n verandering in die verbruikersinkomste

**3.3.2** Positiewe inkomste-elasticiteit van of  $+0,7$  wat dit 'n normale produk of noodsaaklikheid met onelastiese vraag maak. Dit beteken dat die vraag na die produk sal toeneem soos inkomste toeneem en omgekeerd.

**3.3.3 Faktore wat die pryselasticiteit van aanbod beïnvloed:**

- Tyd van produksie op korttermynaanbod is onelasties, bv. landbouprodukte.
- Prysverwagtings indien verwag word dat prys gaan styg sal aanbod toeneem/elasticiteit aanbod.
- Voorraadopgaring as produkte geberg kan word sal dit meer elasticiteit wees.
- Besikbaarheid van insette as 'n inset skaars is sal aanbod onelasties wees (ongeach hoe pryse skommel, aanbod bly dieselfde)

(Aanvaar enige ander relevante korrekte antwoord)

**3.4 (a) Nie-meriete goedere:**

Nie-meriete goedere is goedere en dienste wat mense in groter hoeveelhede verbruik as wat die samelewing dink in hul beste belang is, bv. alkohol, dwelms en gewere. Gebrekkige goedere word oorverbruik in 'n vrye mark. Wanneer mense die koste van die verbruik van 'n gebrekkige produk onderskat, of ignoreer, vind markmislukking plaas.

Daarom vind markmislukking plaas, aangesien daar 'n ondertoe-wysing van hulpbronne is om goedere verdienstelik te maak en 'n oortoewysing van hulpbronne om goedere gebrekkig te maak.

(Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)

**(b) Inkomste-ongelykheid:**

Ongelyke verdeling van inkomste word veroorsaak deur die feit dat sommige mense toegang het tot goeie geleenthede en hulpbronne en ander nie. Daarom verskil mense in hul vaardigheidsvlakke en hul vermoë om uitset te produseer.

Markte kan 'n "onaanvaarbare" verdeling van inkomste en gevolglike sosiale/maatskaplike uitsluiting genereer, wat tot markmislukking lei.

Bv. Mense in sekere industrieë wat dieselfde werk doen, maar verskillende vlakke van inkomste ontvang en betaling in natura, soos kos, ontvang.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte voorbeeld)

**(c) Eksternaliteite:** 'n Eksternaliteit is 'n koste of voordeel wat ervaar word deur 'n derde party, wat nie 'n party is tot die transaksie wat dit veroorsaak het nie. 'n Negatiewe eksternaliteit is 'n koste wat ervaar word deur iemand wat nie 'n party is tot die transaksie wat dit veroorsaak het nie. 'n Positiewe eksternaliteit is 'n voordeel wat ervaar word deur iemand wat nie 'n party is tot die transaksie wat dit veroorsaak het nie.

Bv. die bou van 'n nuwe snelweg kan 'n positiewe invloed op daardie mense in die gebied hê omdat hulle nou vinniger by die werk kan kom, maar vir ander kan dit die waarde van eiendom verminder as gevolg van die geraas en besoedeling.

Eksternaliteite kan ook positief wees, bv. die effek van goeie onderwys en gesondheidsorgdienste, ens.

(Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)



**VRAAG 4 KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES**

4.1 4.1.1 **Ekonomiese aanwysers:** Is statistieke wat algemene tendense in die ekonomie toon. Hulle word gebruik om ekonomiese prestasie te ontleed en om toekomstige prestasie te voorspel.

- 4.1.2
- Regering kan ekonomiese aanwysers gebruik met die oog op begrotingsbeplanning.
  - Ekonomiese aanwysers word in strategiese beleids- en ontwikkelingsbeplanning gebruik.
  - Aanwysers kan gebruik word om heersende ekonomiese toestande of situasies in die land te bepaal.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

- 4.1.3
- **Positiewe** is om hoë inflasie van 7,5% te help beveg en dit binne inflasietekene van 3%–6% te kry.
  - Hoër rentekoerse van 7% is geneig om buitelandse belegging te lok en verhoog.
  - Maak voorraad aantrekliker vir beleggers, aangesien hulle 'n hoër opbrengs op spaargeld en beleggings kan genereer as 'n vaste-inkomstebelegging.
  - **Negatiewe** rentekoerse tot 7% te verhoog, loop die gevaar om die ekonomie in 'n resessie te stuur as gevolg van verminderde vraag.
  - Toename in werkloosheid en toestande van hoë inflasie.
  - Vanuit 'n huiskoper se perspektief is sommige negatiewe van hoër rentekoerse dat dit die vraag na behuising verlaag en die koop en verkoop van 'n huis moeiliker maak.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

**Kandidate moet evalueer, kyk daarom na beide positiewe en negatiewe.**

4.2 4.2.1 **Oorkoepelende inflasie** is 'n volgehoue styging in die algemene prysvlak van goedere en dienste oor 'n verlengde tydperk toename in VPI.

**Disinflasie** is 'n styging in die inflasiekoers teen 'n dalende koers.

- 4.2.2 (a) **Vloede:**
- Kan 'n tekort in die mark skep, veral landbouprodukte wat gedurende vloede weggespoel word.
  - Dit sal veroorsaak dat landbouprodukte duurder word weens die afname in aanbod en die pryse wat styg.
  - Landbouprodukte wat in die produksie van ander goedere gebruik word skep 'n toename in insetkoste wat tot koste-inflasie lei.
  - Infrastruktuur kan vernietig word wat die moeilik maak om produkte van een punt na die ander te vervoer, wat pryse van produkte verhoog.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

**(b) Beurtkrag:**

- Dra by tot stygende inflasie deur voorsieningsketting te ontwig wat die produksiekoste verhoog en vervaardigingskoste beïnvloed.
- Vernietig besighede en kompromitteer die produksie van voedsel en voorsiening van maatskaplike dienste soos water, sanitasie, gemeenskapsveiligheid, wat alles tot toenemende koste bydra.
- Besighede verloor bedryfsure, wat winkels laat toemaak en dus hul wins verminder, wat hulle moet verhaal deur pryse van goedere en dienste te verhoog.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

**4.2.3 Beperkende monetêre beleid**

- Verwys na rentekoerse en geldvoorraad en kan deur die Suid-Afrikaanse Reserwebank (SARB) MBK of goewerneur beheer word.
- Om inflasie hok te slaan het die SARB die repokoers by verskeie geleenthede verhoog.
- Dit het banke gedwing om hul rentekoerse te verhoog, dus het krediet duurder geword.
- Dit het verbruikers gedwing om minder te bestee, wat die vraag in die ekonomie laat afneem, wat die inflasiekoers sal verlaag.
- Die SARB kan ook die geldvoorraad verminder deur opemarktransaksies te gebruik deur staatseffekte te verkoop.

**Beperkende fiskale beleid**

- Verwys na belasting en staatsbesteding en kan deur die Nasionale Tesourie/Minister van Finansies beheer word.
- Om inflasionêre druk te verminder, kan die regering belasting verhoog en/of staatsbesteding verminder. Dit sal die totale vraag verminder.
- As belasting verhoog word (of staatsbesteding verminder) sal dit tot 'n vermindering in reële besteebare inkomste lei.
- Dit sal lei tot laer vraag en uitset, wat dan tot laer inflasie sal lei.

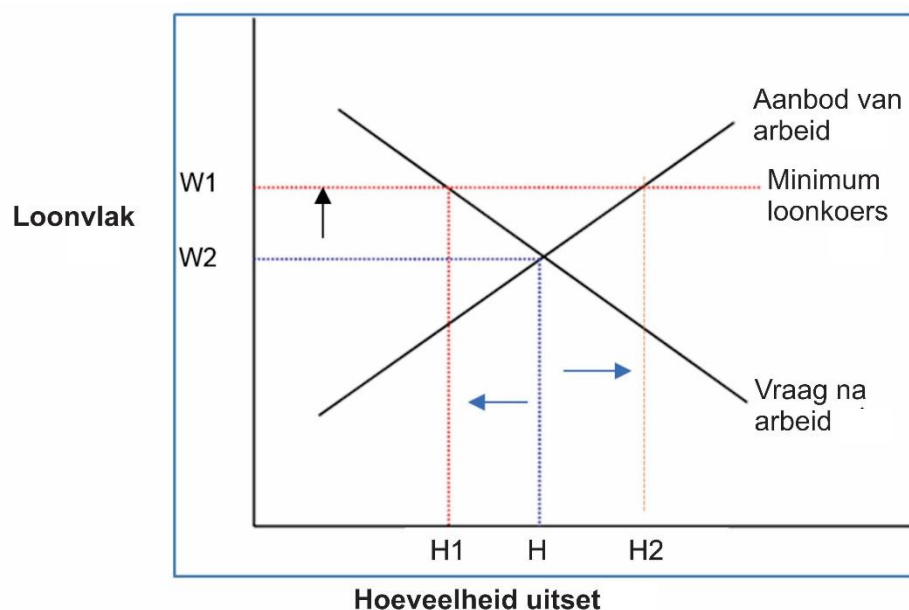
**Mate/omvang:**

- Die regering het 'n begrotingstekort en sal staatsinkomste verhoog deur belasting te verhoog.
- Die Suid-Afrikaanse Reserwebank kan dalk die repo- en prima uitleenkoerse verhoog om ook inflasie en die toename in totale vraag te bekamp.
- Die SARB sal dalk niks doen nie en die repokoers onveranderd hou, want die inflasie is binne die teikenkategorie en verbruikers sukkel reeds.

- 4.3 4.3.1
- Om sommige werkgewers te verhoed om werkers uit te buit.
  - Om die ongelykheidsgaping tussen die rykes en armes te verklein.
  - Verminder armoede en verhoog die lewenstandaard van arm mense.
  - Dit kan aan werkers 'n aansporing gee om harder te werk en produktiwiteit te verhoog.
  - Geleenthede vir werkers om hul vaardighede te verbeter.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

- 4.3.2 **Minimum loon:**  
**(Kandidate hoef nie van die spesifieke loonkoerse op die grafiek gebruik te maak nie.)**



- **Grafiek se puntetoekenning maks. 4**
- Loonkoers/-vlak x1.
- Hoeveelheid arbeid x1.
- Minimum loon bo die ewewig aangedui x1.
- Aanbod en aanvraag aangedui as x1.

- 4.3.3
- 'n Verhoging in minimum loon sal die loonrekening/koste vir firmas, produksiekoste verhoog, aangesien besighede hul werknemers meer sal moet betaal.
  - Maatskappye sal dalk hul verkoopprys moet verhoog om winsgewendheid en voortbestaan te verseker.
  - Aanbodkromme sal na links skuif namate produksiekoste toeneem en tot 'n hoër prys en laer hoeveelheid lei.
  - Baie besighede kan van die werkers aflê.

(Aanvaar enige toepaslike korrekte antwoord.)

(Ontledig wat minimum loon, koste en verkoopprys verbind.)

**VRAAG 5 GEMENGDE VRAE**

- 5.1 5.1.1 **Appresiasie van die geldeenheid** is die styging in die waarde van een geldeenheid ten opsigte van 'n ander een **OF** wanneer 'n geldeenheid meer werd word ten opsigte van 'n ander geldeenheid. Byvoorbeeld,  $R1 = \$0,17$  teenoor  $R1 = \$0,27$ .

**Depresiasie van die geldeenheid** is die verlaging in waarde van een geldeenheid ten opsigte van 'n ander een **OF** wanneer 'n geldeenheid minder werd word ten opsigte van 'n ander geldeenheid. Byvoorbeeld,  $R1 = \$0,20$  teenoor  $R1 = \$0,14$ .

5.1.2 **Vry swewende wisselkoersstelsel:**

- Die kragte van aanbod en vraag bepaal die wisselkoers.
- Sentrale banke gryp nie namens die regering by die valutamark in nie.
- Die wisselkoers skommel wanneer marktoestande verander.
- Onewewigtighede word outomaties reggestel.

**Beheerde swewende wisselkoersstelsel:**

- Die wisselkoers kan tussen sekere perke skommel wat deur die sentrale bank bepaal is.
- Sentrale banke gryp in wanneer die wisselkoers buite die gestelde perke beweeg.
- Hulle koop en verkoop buitelandse valuta om korttermynskommeling in die wisselkoers uit te stryk.
- Groot buitelandse voorrade (reserwes) word vir sulke intervensies vereis.

5.1.3 **Vlakke van inkomste verskil van land tot land:**

Hoër inkomste het 'n verandering in behoeftes, veral aan luukse goedere, tot gevolg.

**Verbruikersvoorkeure en -smake verander:**

Mense word elke dag aan al hoe meer produkte blootgestel.

**Godsdienstige, kulturele en maatskaplike leefstyle verskil van een land tot 'n ander een:**

Dit beïnvloed die vraag na sekere produkte.

**Ontwikkeling van kommunikasie en vervoer:**

Lande en produkte is binne maklike bereik van mekaar.

**Verskillende vlakke van ekonomiese ontwikkeling:**

Arm lande sal 'n vraag na basiese voedsel hê en ryk lande na luukshede.

**Natuurlike hulpbronne en produkte verskil van een land na 'n ander een:**

Lande voer in wat hulle nie het nie en voer uit wat hulle wel het.

**Toename in bevolking en hulle inkomste:**

Vraag en behoeftes verander – lande kan nie in die behoefte voorsien nie.

**Natuurlike hulpbronne is nie eweredig versprei nie:**

Bv. SA se minerale rykdom stel ons in staat om goedkoper vir uitvoer te produseer.

**Klimaatstoestande verskil van een land tot 'n ander een:**

Sommige produkte kan goedkoper geproduseer word as in ander land, bv. koffie in Brasilië.

**Arbeidshulpbronne:**

Gehalte, hoeveelheid en koste verskil tussen lande, bv. arbeidsaanbod in Maleisië is hoog en koste is laag. Ander lande het hoë vlakke van sofistikasie van arbeid – meer produktief.

**Tegnologie & Spesialisasie:**

Sommige lande het toegang tot tegnologiese hulpbronne om teen lae koste te produseer. Japan spesialiseer in elektroniese toerusting, produseer in massa en verkoop teen laer pryse.

**Toegang tot kapitaal verskil:**

Sommige lande het meer kapitaal en kan beter en goedkoper produkte produseer.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)

5.2 5.2.1 6

5.2.2 **Normale wins** is die wins wat 'n firma maak wanneer die totale produksiekoste (implisiet plus eksplisiet) gelyk is aan die totale inkomste van die verkope van sy uitset (gelykbreek).

**Ekonomiese wins** kom voor wanneer 'n firma meer as die normale wins maak, dit is die vlak van uitset waarop totale inkomste meer is as totale koste (implisiete plus eksplisiete koste)

5.2.3 **A:** 20

**B:** 2

**C:** 4

**D:** 39

**E:** 76

5.3 5.3.1 Staat se begrotingstekort kom voor wanneer staatsbesteding/-uitgawe groter is as belastinginkomste/staatsinkomste.

5.3.2 Politieke ontwikkelings/minder staatsbesteding/meer belastings.

(Aanvaar enige toepaslike korrekte antwoord.)

5.3.3 Regering moet minder bestee, geen salarisverhogings nie.

(Aanvaar enige toepaslike korrekte antwoord)

**5.3.4 Direkte belasting:**

- Persoonlike inkomstebelasting / LBS
- Kapitaalwinstbelasting
- Maatskappybelasting

**Indirekte belasting:**

- Belasting van Toegevoegde Waarde (BTW)
- Doeaneregte
- Aksynsregte (Sondebelasting)

**5.3.5 Direkte belasting:****Hoër persoonlike inkomstebelasting**

Die belastingbetalers sal meer van hul inkomste aan belasting moet spandeer. Gevolglik sal die staat se belastinginkomste toeneem en dus die begrotingstekort verminder.

Aan die ander kant kan dit ontmoediging tot werk skep, belastingvermyding of selfs emigrasie.

Dit kan die totale vraag verder verminder wat die begrotingstekort sal verhoog.

As die totale vraag afneem, kan dit tot 'n toename in werkloosheid lei, en dus 'n toename in staatsmaatskaplike toelae/voordeelbetalings. Groter uitwerking op die hoër inkomstegroep.

(Aanvaar bespreking van die Laffer-kromme om die effek van verhoogde belasting te ontleed.)

**Hoër maatskappybelasting**

Maatskappye sal 'n hoër gedeelte van hul winste aan die regering moet betaal en sodoende belastinginkomste verhoog en die begrotingstekort verminder.

Aan die ander kant kan dit buitelandse direkte belegging afskrik, met gevolglike laer ontvangste op die lang duur wat die begrotingstekort kan verhoog.

**Indirekte belasting:****Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW)**

'n Verhoging in BTW sal meer inkomste vir die regering genereer en die begrotingstekort verminder.

Aan die ander kant sal hoër BTW waarskynlik hoër inflasie veroorsaak en BBP-groei verminder wat tot hoër werkloosheid en toename in die begrotingstekort sal lei.

**Aksynsregte**

'n Verhoging in aksynsregte sal staatsinkomste verhoog en die begrotingstekort verminder.

Maar kan tot koste-inflasie en afname in BBP-groei in die land lei, wat veroorsaak dat werkloosheid styg en direkte buitelandse beleggings afneem, wat daartoe kan lei dat die begrotingstekort toeneem.

**Kandidate moet EEN Direkte en EEN Indirekte voorbeeld hê en kyk na beide positiewe en negatiewe in elke voorbeeld. (Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)**

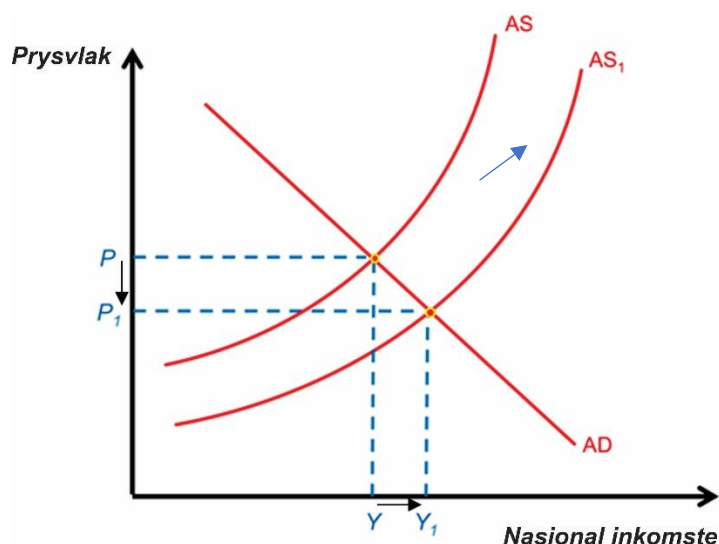
**AFDELING C****VRAAG 6 DATA-RESPONS**

## 6.1 6.1.1 resessie

6.1.2 (a) **Ekonomiese groei:**  
Is die vermoë van die ekonomie om meer goedere en dienste te produseer, gemeet in reële BBP.

(b) **Ekonomiese ontwikkeling:**  
Gaan oor die verbetering van die lewenstandaard, dit word getoon deur 'n toename in die VN MOI en toename in die reële BBP per capita.

## 6.1.3 Styging in Totale Aanbod:

**Grafiek se puntetoekenning Maks. 4**

AS skuif na regs = x2 punte

Korrekt benoemde horisontale (uitset/reële BBP) en vertikale asse 2 punte (1 elk)

6.1.4 **Positiewe:** 'n positiewe groeikoers in Kwartaal 3 van 2022 van 4,1% kan werkloosheid verminder en meer inkomste vir huishoudings genereer wat die vermenigvuldiger op die ekonomie kan verhoog. Ekonomiese groei genereer werkseleenthede en dus 'n groter vraag na arbeid.

Met meer werk het die gemiddelde huishoudings 'n inkomste en kan hulle hul lewenstandaard verhoog deur in basiese behoeftes te voorsien.

**Negatiewe:** daar is geen waarborg dat ekonomiese groei uiteindelik tot ekonomiese ontwikkeling sal lei nie.

Om ekonomiese ontwikkeling te laat plaasvind, moet die ekonomiese groei van 4,1% in Kwartaal 3 van 2022 tot 'n verbetering in die lewenstandaarde van die meerderheid mense lei.

**Kandidate moet evalueer, kyk na positiewe sowel as negatiewe.**  
(Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)

- 6.2 6.2.1 **Boogelastisiteit van vraag** meet die responsiwiteit van hoeveelheid gevra vir 'n prys en duur tussen twee punte op 'n kromme. Dit neem die elastisiteit van vraag by 'n spesifieke punt op die vraagkromme, of tussen twee punte op die kurwe. In die konsep van boogelastisiteit word elastisiteit oor die boog van die vraagkromme gemeet.

6.2.2 **boogelastisiteit:**

$$\begin{aligned} \text{Pryselastisiteit van vraag: } K &= \frac{60 - 40}{50} & \frac{20}{50} \\ P &= \frac{3 - 5}{4} & \frac{-2}{4} \\ &= (2 / 5) / (2 / 4) \\ &= 4 / 5 \text{ OF } 0,8 \end{aligned}$$

(Krediteer kandidate vir formule/toepassing van formule maks. 2 punte)

- 6.2.3 Pryselastisiteit is **onelasties**. (Aangesien elastisiteit onder 1 is)  
(Sien na saam met Vraag 6.2.2)

- 6.2.4
- Plaasvervangers
  - Komplemente
  - Tydperk onder oorweging
  - Verhouding van inkomste aan goedere en dienste spandeer
  - Definisie van 'n produk
  - Gewoontevorming/lewensreddende middels
  - Duursaamheid van produk
  - Handelsmerkgewing/bemarking

- 6.3 6.3.1
- China
  - Duitsland
  - Verenigde State
  - Indië

- 6.3.2
- Suid-Afrika kan sy nasionale belang en verhoudings met China bevorder.
  - Om sy streeksgeïntegreerde program en verwante kontinentale infrastruktuurprojekte bevorder.
  - Suid-Afrika se wêreldklas-, internasionale mededingende konstruksiemaatskappye kan dienste aan die Chinese mark verskaf.
  - China kan topgehalte-tegnologie aan Suid-Afrika verskaf.

(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord.)



### 6.3.3 Metodes om uitvoere te bevorder:

**Uitvoersubsidies:**

- Die regering kan die plaaslike besighede wat goedere uitvoer 'n sekere bedrag betaal om vir sommige van hul uitgawes te vergoed.

**Belastingkonsessies:**

- Suid-Afrikaanse besighede kan 'n verlaging in belasting kry op winste en volumes wat uitgevoer word en ook terugbetalings van die belasting wat uitvoerders op hul goedere in die buiteland moet betaal.

**Belastingvrye toelaes:**

- Hierdie toelaes kan die uitvoerders vergoed vir die ekstra koste wat hulle met uitvoer aangaan.

**Identifisering van markte:**

- Die staat kan aan die ondernemings inligting oor moontlike markte, die opstel van handelskoue en die sluit van handelsooreenkomste met ander lande verskaf.

**(Kandidate moet nie maatreëls om invoere te ontmoedig bespreek nie.)**

### 6.3.4 Uitwerking van 'n beleid oor uitvoerbevordering op SA ekonomie:

- Die grootte van die buitelandse mark is baie groter as ons binnelandse markte. Dit stel ons plaaslike motorbedryf in staat om groter hoeveelhede uitset te produseer.
- Meer werksgeleenthede word in die land geskep, en ook veiliger werk kan gebied word met verhoogde geleenthede in opleiding in die bedryf.
- Ekonomiese groei word bevorder, aangesien die BBP toeneem namate motorprodusente hul uitset verhoog.
- Uitvoer verdien vir die land buitelandse valuta; dit is 'n inspuiting in die kringloop wat tot die nasionale inkomste bydra.

**Assesseer:**

- As geldeenheid te sterk is, dan is Suid-Afrika nie-mededingend en het uitvoerbevordering geen uitwerking op die ekonomie nie.
- As Suid-Afrika se gehalte van produkte laag is sal dit ook geen uitwerking hê as mens uitvoerbevorderings toepas nie.

**(Maks. 4 vir uitwerking van uitvoerbevorderingsbeleide en maks. 2 vir assessering van die uitwerking wat dit op die SA ekonomie sal hê.)**

**Totaal: 300 punte**